

DÜNYANIN EN EKONOMİK MOTORU

En az yakıt tüketimi dünya rekoru Paul Ricard Castellet pistinde kırıldı. Sadece 1 litreye kurşunsuz benzinle 1502.8 km gidildi. Bu rekoru Nantes'taki Joliverie Teknik Lisesi'ndeki Jean Yves Tual isimli otomobil şoförü

kırdı. Kötü hava şartlarına rağmen (tüm yarış boyunca pist üzerinde yoğun bir rüzgâr esiyordu). Genç Bretons yarışçıları bundan evvelki, 1991'de 1406.7 km ile kırılan rekoru kırma başarısı gösterdi.

Shell France tarafından yedi yıldan beri düzenlenen Shell Maratonu enerji üstünlüğünde ve

1991 Shell Maratonu: Sadece 1 litre benzinle 1502.8 km yol alındı.

çevre korumasında teknik yenilikleri teşvik amacıyla gürmektedir. Kendi ürettikleri arabalarda 58 yarışçı (üniversite ve liseli gençler) yakıt tasarrufunda yarıştılar.

**Science et Avenir Haziran 1992'den çev.:
Deniz İLBARS**

aκılmızın doğayla olan ilişkisi, yani bilim, bize "bu böyledir, bu benden bağımsız olarak böyledir, bunu anlayabiliyorum" sonucunu veriyor. İşte bu anlamda bilim, bütün entellektüel uğraşların, bütün kültürün merkezinde, bütün kültürün doğal modeli. Galle'ye atfedilen sözlerle, "Yine de dönüyor". Bu sözler gerçekte söylenmiş mi önemli değil, ama mahkeme karşısında zeki bir polemik veya kahramanlıkta daha derin anlam görebiliriz: Dönüyor dönmesine bir şey yapamam, ama dönmesini anlayabilirim. Bu bütün insan doymalarından farklı, herkesin özgür aklıyla aynı şekilde kavrayabileceği, herkese aynı ölçüde açık bir yasa. $2 + 2 = 4$, insanı kısıtlayıyor, özgürleştiriyor.

Bu ödülü 3. Dünya Bilimler Akademisi veriyor. Türkiye bazı bakımlardan bir üçüncü dünya ülkesi değil önemli gelişmeleri, önemli şansları var. Mesele astronomide bir Ulusal Gözlemevi kurulma yolunda. X ve Gamma ışınları astrofizikinde ülke olarak ilk kez uluslararası uyduya katılıyoruz. Ama bilimde ve kültürde durumu bir üçüncü dünya sınıflamasına girer. Burada insan kaynağının değerlendirilememesi söz konusu. Dünyada maddi imkanların adaletsiz dağılımının yanısıra insanın iyi yaşaması, bu arada aklının ürünlerini alması, yani kültür ve bilime katkı da çok dengesiz bir dağılım gösteriyor. Ülkesimizin gelişmesi, maddi gelişmesinin nüfus artışından geri kalmaması için mutlaka en yaygın şekilde eğitimin, kültür ve bilimin desteklenmesi gerek. Bunun için de tekdüzelik, merkezileşme değil, çeşitlilik ve özgür bir ortam lâzım. Toplumun bütün insan

potansiyelini, akıl potansiyelini değerlendirmek gerek. Yunus Emre'nin sözleriyle:

*Miskin âdem oğulları
Ekinlere benzer gider
Kimi biter kimi yiter
Yere tohum saçmış gibi*

*Bu dünyada bir nesneye
Yanar içim göynür özüm
Yiğit iken ölenlere
Gök ekini biçmiş gibi*

Oysa dünyaya bakabilirsek, akıl gözüyle bakabilirsek, insanlarımız bu fırsatı buldukça, belki, Yunus'la şunu da söyleyebiliriz:

*Bu dünya bir gelindir
Yeşil kızıl donanmış
İnsan böyle geline
Bakar bakar doyamaz.*

**Herkes insanlığı değiştirmeyi düşünür.
Ama hiç kimse, önce kendisini
değiştirmeyi düşünmez.**

Leo Tolstoy